

Miljöbrev december 2020; Mysig julbrasa – hur påverkar det inomhusluften, covid19 luftburen, god jul och öppet o stängt

**Mysig julbrasa – javisst men tänk på hur du eldar –
inomhusluften påverkas**

När du eldar i din öppna spis bildas ovälkomna ämnen som påverkar din hälsa. Tänk på att enbart elda med torr ved då eliminerar du en hel del farliga ämnen. På vintern när det är kallt skall röken helst enbart vara vit från din brasa – ett bevis på att röken och partiklarna som bildas är mindre hälsofarliga. Elda i kamin är att föredra gärna med keramisk insats eftersom förbränningen blir effektivare med mindre utsläpp som följd.

Vad bildas egentligen? Föroreningar som släpps ut vid eldning är bland annat små partiklar (inkl sot) polycykliska aromatiska kolväten (PAH), dioxiner, VOC och aldehyder. Aldehyden Akrolin är en av de farliga aldehyderna som bildas vid bränder. Bland aldehyder är formaldehyd, acetaldehyd och akrolin de viktigaste bidragsgivarna till hälsoproblem. Akrolein påverkar människors hälsa vid mycket låga koncentrationer jämfört med andra aldehyder. Akrolin irriterar ögat och andningsvägarna. Det finns också bevis för att det förvärrar astma. Riktvärdet för akrolin är enligt Californias Office of Environmental Health Hazard Assessment (OEHHA, 2014) satt till ett värde på rekommenderad REL på 0,35 µg/m³ luft.

Vilken koncentration man får i luften beror på vilka källor som finns och hur bra ventilationen är. Ventilationens

betydelse kan exemplifieras med att koncentrationen av formaldehyd i luften efter 1 timmes vedeldning i en metallspis i ett 40 m³ stort hus kan variera mellan 370 och 3030 µg/m³ beroende på luftutbyteshastigheten. Som jämförelse är riktvärdet för formaldehyd enligt (OEHHA, 2014) satt till ett värde på rekommenderad REL på 10 µg/m³ luft.

[Naturvårdsverket](#) har givit lite tips i länken och även [Filipstads kommun](#) hänvisar till dem och skriver handgripliga tips på hur man kan tänka vid eldning.

En mysfaktor vi inte vill vara utan i vintermörkret men där vi kan agera lite klokare.

Pandemin pekar tydligt på vikten av god inomhusluftkvalitet

I en uppmärksammas [artikel](#) publicerad av John Wileys & Sons förlag studerade forskare ett utbrott av Covid 19 efter en körrepetition där 53 deltagare av totalt 61 högst troligen blev sjuka i covid 19 varav 2 dog. Där det enbart var en smittkälla. Överföring genom luften är sannolik eftersom droppsmitta inte kan förklara alla smittade fall efter de beräkningar som forskarna gjorde. Man antar att smittan fördes vidare via luften och man antar att följande faktorer påverkade: ventilationens flödet, längden på sammankomsten och hur nära de stod varandra. Övningen pågick i 2,5 timmar och enligt forskarnas beräkningar så kunde man ha minimerat risken med en faktor om 2 enbart genom att förkorta evenemanget till 1 timme. Jag tycker att denna sorgliga händelse pekar tydligt på att god ventilation är avgörande i så många hänseenden även vid pandemier.

Öppet och stängt i helgerna

Vi håller stängt i våra fysiska lokaler från och med 21 december och öppnar igen 11 januari 2021. Du kan nå oss på våra personliga e-mail-adresser eller mobiltelefoner om något akut uppstår.

Vi önskar alla våra läsare en riktigt god jul och ett gott nytt år.

Vi ser fram emot vårt samarbete under 2021. Detta år skänker vi vårt bidrag till [UNFPA](#)

Vår servicenivå är lika hög oavsett Corona-pandemin

För att minska smittorisken har vi begränsat bemanningen i labbet.

Hör alltid av dig innan du kommer.

Fredagar är vi tillgängliga per telefon, såväl lab som godsmottagning är då stängt